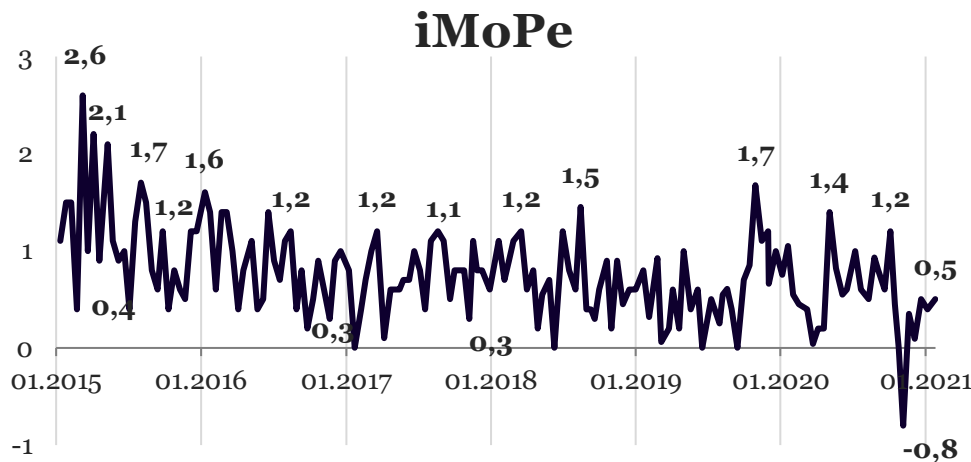

iMoRe №151. Закон про водний транспорт та зміни до Бюджетного кодексу

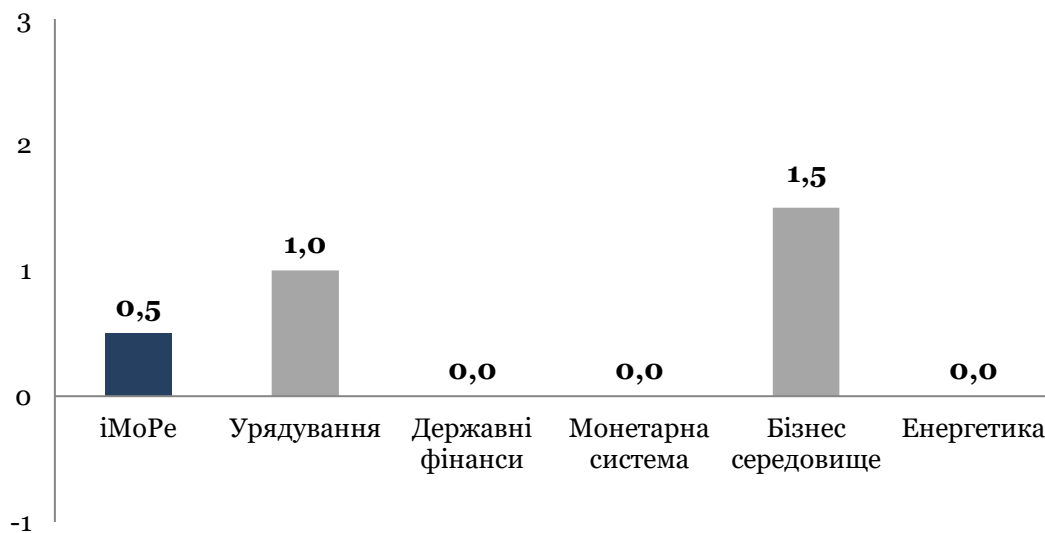
Індекс моніторингу реформ (iMoRe) становить +0,5 бала за період з 28 грудня 2020 по 10 січня 2021 року з можливих значень від -5,0 до +5,0. У попередньому раунді індекс дорівнював +0,4 бала.

Графік 1. Динаміка Індексу моніторингу реформ

iMoRe може приймати значення від -5 до +5, значення вище за +2 розглядається як прийнятний темп реформ

Графік 2. Значення iMoRe та його компонентів у поточному раунді оцінювання

Основні події раунду

1. Закон про внутрішній водний транспорт, +2,0 бала

[Закон 1054-IX від 03.12.2020](#) визначив правила організації транспорту на внутрішніх водних шляхах - річках, озерах, водосховищах, інших водоймах придатних для судноплавства. До такого транспорту належать судна, що здійснюють перевезення вантажів, пасажирів, багажу і пошти внутрішніми водними шляхами, використовуються для ловлі риби в річках тощо.

Зокрема, закон визначив:

- принципи ціноутворення та справляння портових зборів на річках;
- вимоги щодо утримання річкових водних шляхів, будівництва та експлуатації причалів, їхніх операційних акваторій, інших гідротехнічних споруд, фарватеру, режиму перебування в річкових портах (терміналах);
- принципи та порядок утримання та використання гідротехнічних споруд, режими перебування суден в річковому порту та в акваторії, а також режими охорони річкового порту;
- вимоги до плавання суден, технічні вимоги до них, вимоги до кваліфікації капітана (судноводія) та членів екіпажу, суднові документи, ідентифікація, класифікація і реєстрація таких суден.

Коментар

«Галузь внутрішнього водного транспорту давно потребувала базового системного закону і державної підтримки. Розробка такого законопроекту й спроби його ухвалити тривали протягом останніх 12 років.

Закон № 1054-IX “Про внутрішній водний транспорт” урегулює практично всі сфери діяльності водного транспорту від питання державного регулювання річкової інфраструктури до перевезень вантажів і пасажирів, судноплавства і т. д. Це перший крок до відкритого і конкурентного ринку вантажних і пасажирських перевезень водним транспортом, здешевлення логістики для бізнесу, розвиток суднобудування, нові підприємства і нові робочі місця, українські та іноземні інвестиції, модернізація річкової інфраструктури.

Одним із важливих положень є створення за аналогією з Державним дорожнім фондом Державного фонду внутрішніх водних шляхів у складі спеціального фонду держбюджету України для забезпечення судноплавства, кошти якого підуть на: будівництво, реконструкцію, ремонт і утримання стратегічних об'єктів інфраструктури внутрішнього водного транспорту; здійснення заходів щодо

забезпечення безпеки судноплавства на внутрішніх водних шляхах та багато іншого.

Проте у фінальній редакції залишилися суперечливі положення, проти яких виступали представники бізнесу. Це, зокрема, доступ до роботи у каботажі флоту під іноземним прапором. Деякі представники бізнесу вважають, що це ставить у нерівні умови операторів, що здійснюють річкові перевезення під українським та іноземними прапорами, оскільки іноземці опиняються в більш вигідних умовах, ніж українські перевізники. Іноземний прапор дає безліч переваг з оподаткування фрахту, зарплат, палива, і це ті позиції, де український перевізник виявиться неконкурентоспроможним. У цьому положенні також бачать загрозу і для українського суднобудування.

Іншим недоліком вважають екологічне питання: закон дозволяє скидати стічні води з суден, що може призвести до погіршення екологічного стану річок, особливо Дніпра. В учасників ринку є питання щодо можливості застосування міжнародних вимог до скидання суднових стічних вод на морі для прісних вод водоєм.

Згадані недоліки можна усунути шляхом внесення змін до вже ухваленого закону.

Закон набуде чинності у 2022 р., тобто є рік, щоб оновити флот, почати будівництво терміналів для мультимодальних перевезень. Звичайно, найбільше виграють ті бізнес-гравці, які мають повний “логістичний ланцюжок” – флот, термінали, приватні локомотиви, вантажівки. Маємо надію, що від ухвалення закону виграє і кінцевий споживач».

Олексій Дорогань, виконавчий директор BRDO

2. Зміни до Бюджетного кодексу про розподіл доходів і видатків між місцевими бюджетами, +1,8 бала

Закон [1081-IX](#) від 15.12.2020 врегулює фінансові відносини між бюджетами громад та районів відповідно до [нового адміністративно-територіального](#) устрою країни, а також внесено точкові зміни в ряд інших статей Кодекса.

Коментар

«Закон запроваджує низку технічних моментів для завершення реформи децентралізації – зокрема, передачу повноважень та коштів від районних рад, які ліквідуються, до громад. Крім того, відбувся деякий перерозподіл повноважень з фінансування закладів середньої освіти між обласними та міськими органами влади. Головні нововведення закону:

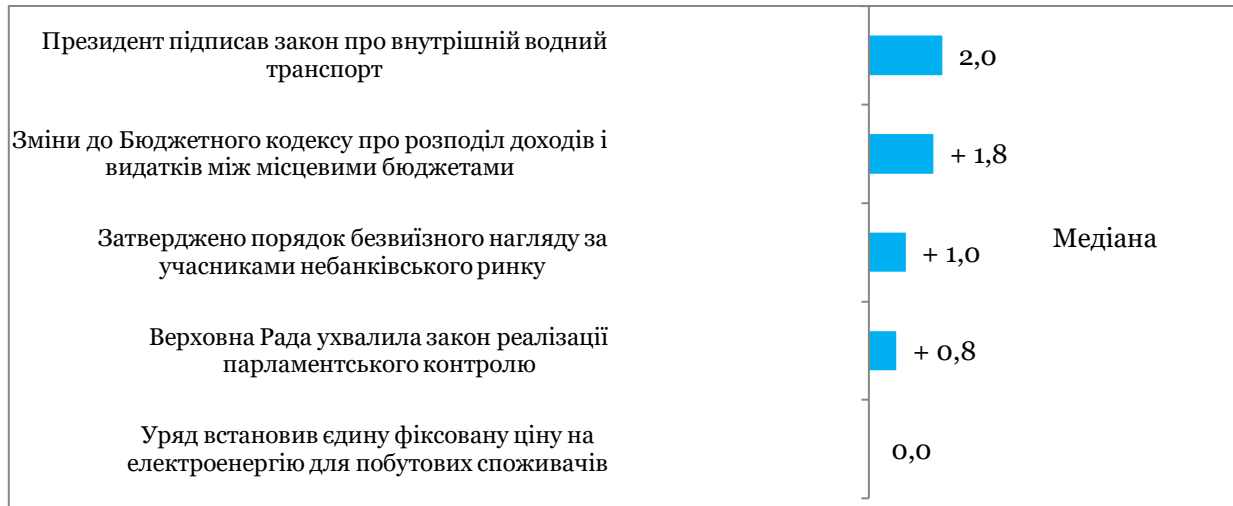
- *Запровадження такого інструменту як портфельні гарантії. Тобто Кабмін набуває права надавати державні гарантії банкам за портфелем кредитів малому та середньому бізнесу*
- *Запровадження середньострокових зобов'язань у медичній сфері (тобто за проектами в медичній сфері кошти невикористані протягом одного року «переходитимуть» на наступний рік)*
- *Дозвіл залучати кошти ЄКР для покриття касових розривів загального фонду Державного бюджету (раніше за рахунок ЄКР дозволялося покривати лише касові розриви місцевих бюджетів та Пенсійного фонду). Це нововведення можна розглядати як негативне, оскільки уряд отримав законну можливість витратити кошти місцевих бюджетів, які знаходяться на ЄКР, для вирішення власних проблем з ліквідністю*
- *Скасування необхідності вносити зміни до Державного бюджету при зміні обсягу коштів, який Державне боргове агентство має виплачувати за деривативами*
- *Зарахування 13,44% акцизного податку з пального до місцевих бюджетів. Це вигідно громадам, на території яких є заправні станції, але це зменшує фінансування Дорожнього фонду, витрачання коштів якого більш прозоре. За цією нормою кошти залишаться там, де продано більше пального, а не там, де найбільша потреба в ремонті доріг*

Є й декілька незначних, але цікавих змін. Так, розгляд та затвердження проектів ДФРР подовжується на три місяці, і встановлюється, що 10% видатків ДФРР мають бути спрямовані на проекти пов'язані зі спортом. Це обмежує можливості громад подавати на фінансування ДФРР ті проекти, які їм найбільш необхідні.

Людам, які досягли 65-річного віку, дозволили залишатися на держслужбі до 70 років, але термін перебування такої людини на держслужбі має подовжуватися щороку. А також під час проходження конкурсного відбору на посади держслужби стаж роботи народним депутатом прирівняли до стажу роботи на посаді держслужби категорії А (імовірно, ця норма ухвалена для того, щоб народних депутатів IX скликання можна було призначати на високі посади у виконавчій владі)».

Ілона Сологуб, головний редактор ВоксУкраїна

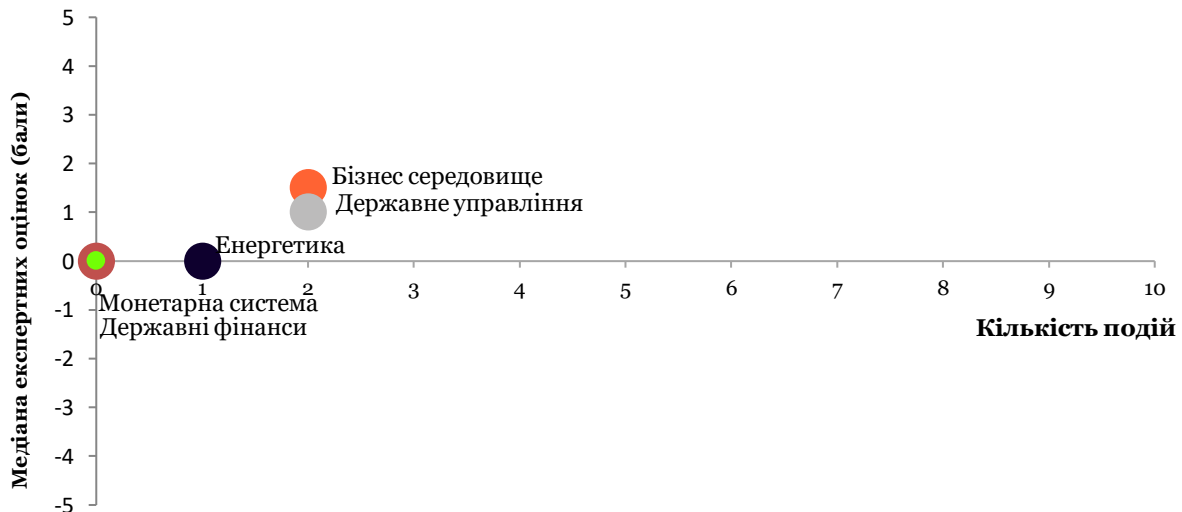
Графік 3. Події, що визначали значення індексу, оцінка події є сумою її оцінок за напрямками, тому вона може перевищувати +5, або бути меншою за -5

Таблиця 1. Оцінки всіх подій та прогресу реформ за напрямками

Державне управління	+1,0
Зміни до Бюджетного кодексу про розподіл доходів і видатків між місцевими бюджетами	+1,8
Верховна Рада ухвалила закон реалізації парламентського контролю	+0,8
Державні фінанси	0,0
Монетарна система	0,0
Бізнес середовище	+1,5
Затверджено порядок безвізного нагляду за учасниками небанківського ринку	+1,0
Президент підписав закон про внутрішній водний транспорт	+2,0
Енергетика	0,0

Графік 4. Значення окремих компонентів Індексу та кількість подій

(Див. графіки та таблиці на сайті http://imorevox.in.ua/?page_id=577, http://imorevox.in.ua/list_rounds.php)

Довідкова інформація: Індекс Моніторингу Реформ (ІМоРе) VoxUkraine призначений надавати комплексну оцінку зусиллям влади України зі впровадження економічних реформ. Індекс базується на експертних оцінках змін у регуляторному середовищі за п'ятьма напрямками:

1. Державне управління
2. Державні фінанси
3. Монетарна система
4. Бізнес середовище
5. Енергетика

Детальніше про Індекс та методологію розрахунку можна дізнатись на сайті imorevox.org.

VoxUkraine - це ініціатива, створена групою міжнародних та вітчизняних економістів, присвячена реформам та економічному розвитку України. Цілями VoxUkraine є поширення науково обґрунтованого аналізу та коментарів щодо економічних та суспільно-політичних подій в Україні, підвищення рівня дискусії та формулювання системного підходу до реформ, а також інтеграція України в світову мережу економістів та діячів, відповідальних за економічну політику.